

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PETI ODJEL

PREDMET FURCHT protiv NJEMAČKE

(Zahtjev br. 54648/09)

PRESUDA

STRASBOURG

23. listopada 2014.

KONAČNA

23. siječnja 2015.

Ova presuda je postala konačna sukladno članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Furcht protiv Njemačke

Europski sud za ljudska prava (Peti odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Mark Villiger, *predsjednik*,
Angelika Nußberger,
Boštjan M. Zupančič,
Ann Power-Forde,
Ganna Yudkivska,
Helena Jäderblom,
Aleš Pejchal, *suci*,

i Claudia Westerdiek, *tajnica odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 30. rujna 2014.
donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 54648/09) protiv Federalne Republike Njemačke koji je njemački državljanin g. Andreas Furcht (podnositelj zahtjeva) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija) dana 9. listopada 2009. godine.

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. R. Birkenstock, odvjetnik iz Kölna. Njemačku vladu (Vlada) zastupali su njezini zastupnici g. H.-J. Behrens i gđa K. Behr iz Federalnog ministarstva pravosuđa.

3. Podnositelj zahtjeva posebice je tvrdio da je kazneni postupak protiv njega bio nepravičan i protivan članku 6. stavku 1. Konvencije jer je bio osuđen za kaznena djela na koja ga je potakla policija.

4. Dana 14. listopada 2013. Vlada je obaviještena o prigovoru o navodnom nepravičnom kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva, a ostatak je zahtjeva predsjednik odjela proglasio nedopuštenim postupajući kao sudac pojedinac.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj zahtjeva rođen je 1961. godine. Kada je podnio zahtjev, bio je pritvoren u zatvoru u Hagenu. Pušten je 12. srpnja 2011.

A. Istražni postupak

6. Dana 18. listopada 2007. Okružni sud u Aachenu odobrio je da kriminalističku istragu protiv S. i pet drugih osoba (ne uključujući podnositelja zahtjeva) provede do pet prikrivenih policijskih istražitelja u skladu s člankom 110.a stavkom 1. br. 1 i člankom 110.b stavkom 2. br. 1 Zakona o kaznenom postupku (vidjeti u nastavku stavke 24. – 25.). Kriminalistička istraga zbog sumnje na protuzakonitu trgovinu drogom prethodno je pokrenuta protiv šest osumnjičenika. Prije donošenja naloga Okružnog suda potvrđene su policijske sumnje protiv osumnjičenika, osobito informacijama dobivenima nadzorom telefonskih razgovora i policijskim nadzorom osumnjičenika.

7. Policija je odlučila pokušati uspostaviti kontakt između S. i prikrivenih istražitelja putem podnositelja zahtjeva, dobrog prijatelja i poslovnog partnera osobe S. u prometu nekretninama. Podnositelj zahtjeva, koji nije bio kazнено evidentiran, nije u to vrijeme bio osumnjičen za sudjelovanje u krijumčarenju droga.

8. Od 16. studenoga 2007. nadalje dva prikrivena policijska istražitelja, P. i D., stupili su u kontakt s podnositeljem zahtjeva. Posjetili su ga u restoranu kojeg je vodio i pretvarali se da ih zanima kupnja nekretnine radi vođenja kluba. Sljedećih tjedana podnositelj zahtjeva ponudio je prikrivenim istražiteljima niz nekretnina i s njima ih je posjetio.

9. Kasnije je podnositelj zahtjeva uspostavio kontakt između dva prikrivena istražitelja i S. radi organizacije međunarodne protuzakonite trgovine cigaretama nakon što se jedan od prikrivenih istražitelja pretvarao da raspolaže prikladnim kamionom za prijevoz cigareta u inozemstvo. S. je međutim odbio izravno komunicirati telefonom s prikrivenim istražiteljem P. i predložio da se daljnja komunikacija odvija putem podnositelja zahtjeva. Kada je prikriveni istražitelj D. dana 23. siječnja 2008. rekao podnositelju zahtjeva kako smatra da je rizik da budu uhvaćeni s krijumčarenim cigaretama previsok u usporedbi s mogućom dobiti, podnositelj zahtjeva otkrio mu je da će oni (tj. S. i drugi, tei on sam) također krijumčariti kokain i amfetamin. Rekao je da ne želi sudjelovati u samom krijumčarenju droga, nego da će samo dobivati proviziju. Prikriveni istražitelji iskazali su zanimanje za prijevoz i kupnju droga.

10. Međutim, dana 1. veljače 2008. prikriveni istražitelj P. nazvao je telefonom podnositelja zahtjeva koji je objasnio P (-u). da ga više ne zanima nijedan drugi posao osim restorana koji vodi.

11. Dana 7. veljače 2008. Okružni sud u Aachenu, uzimajući u obzir tvrdnje koje je podnositelj zahtjeva izrekao prikrivenom istražitelju D., dana 23. siječnja 2008. proširio je sudski nalog od 18. listopada 2007. kojim je bilo odobreno provođenje istraga tako da one obuhvaćaju i podnositelja zahtjeva.

12. Dana 8. veljače 2008. prikriveni istražitelj P. posjetio je podnositelja zahtjeva u njegovu restoranu i raspršio sumnje podnositelja zahtjeva u vezi s prikrivenim istražiteljima, kao i njegov strah od služenja zatvorske kazne u slučaju otkrivanja preprodaje droge. Nakon toga podnositelj zahtjeva nastavio je s dogovorima oko dvije nabavke droga (kokain i amfetamin) koje bi prikriveni istražitelji kupili od S. dana 16. veljače 2008. (10 kilograma amfetaminske paste i 40 grama kokaina) i dana 12. ožujka 2008. (otprilike 250 kilograma amfetaminske paste). Posljednjeg navedenog datuma podnositelj zahtjeva i S. uhićeni su nakon isporuke droga prikrivenim istražiteljima. Podnositelj zahtjeva bio bi primio od S. proviziju u iznosu većem od 50.000,00 eura (EUR) zbog ugovaranja drugog posla između S. i prikrivenih istražitelja.

B. Postupak pred Regionalnim sudom u Aachenu

13. Dana 22. listopada 2008. Regionalni sud u Aachenu osudio je podnositelja zahtjeva po dvije točke optužnice zbog protuzakonite trgovine drogom i izrekao mu kaznu zatvora od pet godina.

14. Nakon što je utvrdio činjenice kako su prethodno opisane (vidjeti stavke 6. – 12.), Regionalni sud primijetio je da je podnositelj zahtjeva priznao kaznena djela na glavnoj raspravi. Nadalje je na glavnoj raspravi pročitao pisana izvješća prikrivenih istražitelja D. i P. sastavljena tijekom prikrivenih mjera uz suglasnost stranaka. Primijetio je da je podnositelj zahtjeva priznao da su ta izvješća u biti ispravna. Smatrao je da nije dokazana tvrdnja podnositelja zahtjeva da je prikriveni istražitelj D., a ne on, bio taj koji je prvi spomenuo mogućnost krijumčarenja droge dana 23. siječnja 2008. i da je on samo odgovorio na taj prijedlog. Primijetio je u tom kontekstu da su prikriveni istražitelji bili oprezni tijekom istražnih radnji kako ne bi prvi predložili nezakonite poslovne transakcije ili posebne vrste ili količine droga, nego su čekali da prvi korak učini druga strana prije nego što su sami poduzeli konkretnije korake.

15. Prilikom odmjeravanja kazne Regionalni je sud smatrao znatne količine krijumčarene droge otegotnim okolnostima. Međutim, postojalo je značajnih elemenata zbog kojih je došlo do ublažavanja kazne, a koja se mogla smatrati relativno blagom s obzirom na količinu krijumčarene droge. Podnositelj zahtjeva je u biti priznao kaznena djela i nije bio ranije osuđivan. Osim toga, uglavnom krijumčario amfetamin koji nije teška droga. S obzirom na uključenost prikrivenih istražitelja također nije postojao rizik da bi droge mogle slobodno kružiti na tržištu.

16. Regionalni sud u Aachenu nadalje je naveo da je osobito važna olakotna okolnost kod ublažavanja kazne bila ta što je podnositelja zahtjeva na počinjenje kaznenih djela potaknulo (*verleitet*) državno tijelo. Prije prikrivene mjere u koju je bio uključen nisu postojale sumnje da bi u protuzakonitoj trgovini drogom sudjelovao i podnositelj zahtjeva, , koji nije

bio niti kazнено evidentiran. Policija je samo znala da je podnositelj zahtjeva prijatelj osobe S. protiv koje su postojale ozbiljne sumnje o sudjelovanju u krijumčarenju druge te da je podnositelj zahtjeva već dogovorio prodaju nekretnine zajedno sa S. Regionalni sud je smatrao da unatoč tomu podnositelj zahtjeva nije bio nagovoren (*angestiftet*) da počini dotične zločine. Prikriveni istražitelji čekali su da podnositelj zahtjeva pokrene mogući dogovor u vezi međunarodne protuzakonite trgovine cigaretama kada je neuspješno prošao dogovor oko prometa nekretninama. Istražitelji su ponovno čekali da podnositelj zahtjeva spomene mogućnost krijumčarenja droge nakon što su mu prikriveni istražitelji rekli da smatraju kako je rizik da budu uhvaćeni s krijumčarenim cigaretama previsok u usporedbi s mogućim dobitima.

17. Nadalje, Regionalni je sud naglasio da je podnositelj zahtjeva nakon toga odustao od bilo kakvog poslovanja s drogama dana 1. veljače 2008. zbog straha od kažnjavanja. Međutim, prikriveni su istražitelji ipak ponovno stupili u kontakt s njime dana 8. veljače 2008., nakon što je sudski nalog kojim su bile odobrene mjere prikrivenih istražitelja bio proširen i na podnositelja zahtjeva, i raspršili su njegove sumnje. Regionalni je sud smatrao da je način na koji su mjere prikrivenih istražitelja bile organizirane, odnosno da se stupi u kontakt s podnositeljem zahtjeva, tj. osobom koja nije osumnjičena ni za kakvo kazнено djelo, radi uspostavljanja kontakta s osumnjičnikom S., od samog početka uključivao rizik da se podnositelj zahtjeva uvuče u krijumčarenje droge.

18. Regionalni je sud nadalje utvrdio da je sudjelovanje podnositelja zahtjeva u počinjenju kaznenih djela bilo manje važno od sudjelovanja S. s obzirom na to da je on samo uspostavio kontakt između S. i prikrivenih istražitelja te ogradio S. od njih. Podnositelj zahtjeva očito nije imao nikakve veze s narkomanskim krugovima osim kontakata sa S.

C. Postupak pred Federalnim sudom pravde

19. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv presude Regionalnog suda. Prigovorio je posebice da je na počinjenje kaznenih djela za koja je osuđen bio potaknut od strane policije. Time je povrijeđena vladavina prava. Stoga je postojala zapreka za vođenje kaznenog postupka protiv njega koji je trebao biti obustavljen.

20. Dana 8. travnja 2009. Federalni sud pravde odbio je žalbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu. Odluka je podnositeljevu zastupniku uručena 20. travnja 2009. godine.

D. Postupak pred Federalnim ustavnim sudom

21. Dana 12. svibnja 2009. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu Federalnom ustavnom sudu. Pozivajući se, *inter alia*, na članak 6. stavak 1.

Konvencije i odgovarajuće odredbe Ustava, podnositelj zahtjeva je prigovorio da nije imao pošteno suđenje. Tvrdio je da su ga prikriveni istražitelji potaknuli na počinjenje kaznenih djela zlouporabe droge koja inače ne bi počinio. Zbog uporabe dokaza koji su prikupljeni na taj način u kaznenom postupku protiv njega taj je postupak bio nepravičan.

22. Dana 28. svibnja 2009. Federalni ustavni sud odbio je razmotriti ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva protiv presude Regionalnog suda u Aachenu i odluke Federalnog suda pravde bez ikakvog obrazloženja (spis br. 2 BvR 1029/09). Odluka je podnositeljevu zastupniku uručena 3. lipnja 2009. godine.

E. Kasniji razvoj događaja

23. Dana 16. lipnja 2011. Regionalni sud u Aachenu naredio je uvjetni otpust podnositelja zahtjeva na dan 12. srpnja 2011. nakon što je podnositelj zahtjeva odslužio dvije trećine kazne.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Odredbe o prikrivenim istražiteljima

24. Prema članku 110.a stavku 1. br. 1 Zakona o kaznenom postupku prikriveni istražitelji mogu sudjelovati u istrazi kaznenih djela ako postoji dovoljno činjeničnih naznaka da je počinjeno kazneno djelo većeg značaja u području nezakonite trgovine drogom. Njihova intervencija dopuštena je samo ako istraga ne bi imala nikakvih izgleda za uspjeh ili ako je inače značajno otežana. Prikriveni istražitelji jesu policijski službenici koji provode istragu pod dugotrajnim promijenjenim identitetom koji im je dodijeljen (takozvana legenda; vidjeti članak 110.a stavak 2. Zakona o kaznenom postupku).

25. Člankom 110.b stavkom 2. br. 1 Zakona o kaznenom postupku propisano je da intervencije prikrivenih istražitelja usmjerene protiv određenog osumnjičenika mora odobriti sud.

B. Mjerodavna sudska praksa Federalnog suda pravde

26. Prema dobro utvrđenoj sudskoj praksi Federalnog suda pravde pravo na pošteno suđenje iz članka 6. stavka 1. Konvencije povrijeđeno je ako je osuđeni, protivno vladavini prava, bio potaknut na počinjenje kaznenih djela za koje je optužen, a poticanje se može pripisati državi (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 221/99, presuda od 18. studenoga 1999., BGHSt 45, str. 321., stavak 8. (internetske inačice); potvrdio Federalni sud pravde, spis br. 5 StR 240/13, presuda od 11. prosinca 2013., stavci 33. et

seq, upućujući na presudu Suda u predmetu *Ramanauskas protiv Litve* [VV], br. 74420/01, ECHR 2008).

27. Da bi utvrdio jesu li poštovane granice dopuštenog poticanja na kazneno djelo, Federalni sud pravde u svojoj je dobro utvrđenoj sudskoj praksi smatrao da je potrebno uzeti u obzir sljedeće aspekte: razlog i opseg sumnje u sudjelovanje u kaznenim djelima koja se istražuju, način i količina ostvarenog utjecaja i razlozi za njega, spremnost dotične osobe da počini kazneno djelo i količina doprinosna dotične osobe u kaznenom djelu. Uzimajući u obzir te kriterije kao cjelinu, kazneni sud mora utvrditi je li poticanje prikrivenih istražitelja bilo toliko ozbiljno da je prevagnulo doprinos dotične osobe (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 148/84, presuda od 23. svibnja 1984., BGHSt 32, str. 345., stavak 7.).

28. U velikom broju odluka intervencije prikrivenih istražitelja smatrale su se nezakonitima već ako u vrijeme intervencije prikrivenih istražitelja protiv dotične osobe nije postojala sumnja o sudjelovanju u teškim kaznenim djelima kao što je protuzakonita trgovina drogom (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 453/89, odluka od 29. kolovoza 1989., stavak 3. i spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavak 15. s dodatnim izvorima na koje se upućuje i stavak 51.).

29. Prema utvrđenoj sudskoj praksi Federalnog suda pravde u pogledu posljedica koje nastaju donošenjem zaključka o poticanju policije na kazneno djelo, čak i ako bi ono bilo protivno vladavini prava, nije predstavljalo zapreku kaznenom postupku. Ono je jedino potrebno uzeti u obzir kao značajnu olakotnu okolnost pri odmjeravanju kazne (takozvani pristup odmjeravanja kazne (*Strafzumessungslösung*); vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 148/84, prethodno citirano, stavci 10. - 35.; spis br. 1 StR 453/89, prethodno citirano, stavak 4.; spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavci 13., 18.; potvrđeno u spisu br. 5 StR 240/13, prethodno citirano, stavak 37.).

30. Stajalište je Federalnog suda pravde da prema kaznenom postupovnom pravu čak i teška povreda pravila o zabranjenim istražnim mjerama samo dovodi do izdvajanja dokaza prikupljenih zabranjenim istražnim mjerama (vidjeti članak 136.a Zakona o kaznenom postupku). Nadalje, primjenom zapreke kaznenom postupku zanemarila bi se prava žrtve kaznenog djela (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavci 43. - 44.; i spis br. 5 StR 240/13, prethodno citirano, stavak 37.). Uzimanje u obzir poticanje od strane prikrivenih istražitelja kao značajnu olakotnu okolnost pri odmjeravanju kazne nadalje omogućuje sudu koji izriče presudu da na razuman način uzme u obzir sve okolnosti koje su dovele do kaznenog djela (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 148/84, prethodno citirano, stavak 31.; i spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavci 41. - 42.). Ako je došlo do povrede članka 6. Konvencije, kazneni sudovi trebali bi je utvrditi u obrazloženju presude te

ublažiti kaznu na mjerljiv način (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavci 47. i 56.).

31. Federalni sud pravde smatrao je da je primjenom „pristupa odmjeravanja kazne“ moguće postići potrebno ispravljanje povrede članka 6. Konvencije (vidjeti Federalni sud pravde, spis br. 1 StR 221/99, prethodno citirano, stavci 18. et seq). Upućujući na predmet *Teixeira de Castro protiv Portugala*, zauzeo je stajalište da, unatoč nekim naznakama koje ukazuju na suprotno u izričaju presude, sudska praksa Suda ne zahtijeva obustavljanje kaznenog postupka protiv osobe koju su prikriveni istražitelji, koji rade za policiju, potaknuli na predmetno kazneno djelo ili izdvajanje dokaza prikupljenih intervencijom istražitelja (ibid., stavci 36. – 46. i 57. – 61.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

32. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je kazneni postupak protiv njega bio nepravičan jer je osuđen za kaznena djela zlouporabe droga na koja su ga potaknuli prikriveni policijski službenici te u osnovi na temelju dokaza prikupljenih tom klopkom. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja ... optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj ...“

33. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

34. Sud primjećuje da je u svojoj presudi kojom osuđuje podnositelja zahtjeva za protuzakonitu trgovinu drogom Regionalni sud utvrdio da je državno tijelo bilo potaknulo podnositelja zahtjeva da počini kaznena djela te mu je zbog tog poticanja ublažio kaznu. Stoga se postavlja pitanja je li podnositelj zahtjeva izgubio svoj status žrtve povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u smislu članka 34. Konvencije. Sud smatra da se prikladnost ili drugi aspekt odgovora vlasti na spornu policijsku mjeru mora razmotriti u svjetlu dosega moguće nepravičnosti postupka protiv podnositelja zahtjeva koja je nastala kao posljedica te mjere. Pitanje je li podnositelj zahtjeva izgubio svoj status žrtve stoga se ispituje u sklopu osnovanosti prigovora podnositelja zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1.

35. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglašiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Je li kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva bio protivan članku 6.

(a) Tvrdnje stranaka

(i) Podnositelj zahtjeva

36. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je kazneni postupak protiv njega bio nepravičan i u suprotnosti sa člankom 6. stavkom 1. Konvencije.

37. Podnositelj zahtjeva smatra da su ga na počinjenje kaznenih djela za koja je kasnije bio osuđen naveli prikriveni istražitelji.. Objasnio je da u vrijeme kada su prikriveni istražitelji pokrenuli svoje istrage i stupili u kontakt s njim, sudski nalog od 18. listopada 2007. za njihovo postupanje nije autorizirao njihove radnje protiv njega, već se samo odnosio na S. i pet drugih osumnjičenika. On nije bio ranije kazneno evidentiran i nije postojala nikakva sumnja u njegovo sudjelovanje u krijumčarenju droge. To je izričito potvrdio Regionalni sud u Aachenu u svojoj presudi.

38. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da nije bio predisponiran za počinjenje kaznenih djela. Bio je vlasnik i voditelj restorana u Aachenu kada su prikriveni istražitelji stupili s njim u kontakt. Tijekom duljeg razdoblja sastajanja s njim prikriveni su ga istražitelji neprekidno poticali na sudjelovanje u predmetnim kaznenim djelima. Nakon brojnih bezuspješnih pokušaja kupoprodaje nekretnina koje im je bio nudio, oni su mu jasno dali do znanja da ih zanimaju sve vrste poslova pod uvjetom da se isplati preuzimanje visokog rizika, zbog čega je on počeo razmišljati o poslovima s drogom. Unatoč tomu što je dana 1. veljače 2008. jasno rekao da ga više ne zanimaju takvi poslovi, prikriveni istražitelji ponovno su ga kontaktirali i ponovno ga potaknuli na sudjelovanje u preprodaji droge. Prikriveni su ga istražitelji nastavili poticati na kaznena djela nakon i unatoč činjenici što su još u siječnju 2008. godine postigli svoj cilj koji su htjeli ispuniti stupanjem u kontakt s njim, odnosno uspostavili su kontakt s osumnjičenikom S. Njegov je jedini doprinos preprodaji droge bio taj što je prenio S. interes prikrivenih istražitelja za kupnju droge i što je istoga ogradio od prikrivenih istražitelja.

39. Nadalje, podnositelj zahtjeva je tvrdio da su prikriveni policijski službenici prvotno djelovali bez sudskog naloga kojim bi bile obuhvaćene njihove mjere protiv njega. U vrijeme sudskog naloga od 7. veljače 2008. kojim je bilo odobreno prikrivenim istražiteljima provođenje istrage i protiv njega, on se već bio povukao, s danom 1. veljače 2008., iz daljnjeg

sudjelovanja u počinjenu kaznenih djela. Tužiteljstvo to nije otkrilo pred Okružnim sudom u Aachenu. Stoga se ne može reći da su domaći sudovi na odgovarajući način nadzirali radnje prikrivenih istražitelja.

40. Podnositelj zahtjeva je naglasio da je Regionalni sud u Aachenu u svojoj presudi izričito prepoznao da je bio potaknut (*verleitet*) na počinjenje kaznenih djela zlouporabe droga za koja je proglašen krivim. U svakom slučaju, mjere prikrivenih istražitelja predstavljale su prekomjerno poticanje u smislu sudske prakse Suda s obzirom na to da su prikriveni istražitelji povećali njegovu voljnost da sudjeluje u kaznenim djelima.

(ii) *Vlada*

41. Vlada smatra da je kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva bio sukladan s člankom 6. stavkom 1. Konvencije. Sudjelovanje prikrivenih istražitelja i uporaba dokaza prikupljenih slijedom njihove intervencije nije učinilo suđenje protiv podnositelja zahtjeva nepravičnim.

42. Vlada je tvrdila posebice da podnositelja zahtjeva na predmetna kaznena djela povezana s drogom nisu potaknula dva prikrivena istražitelja u smislu sudske prakse Suda. Navela je da je podnositelj zahtjeva bio predisponiran za počinjenje tih kaznenih djela prije intervencije prikrivenih istražitelja. Točnije, u razgovoru s prikrivenim istražiteljem D. dana 23. siječnja 2008. podnositelj zahtjeva nije samo spomenuo svoj pristup skupini krijumčara cigareta već je i sam spomenuo mogućnost nabave kokaina i amfetamina te je sam predložio količine droge za nabavu. Štoviše, podnositelj zahtjeva sam je naveo da je dio skupine zajedno sa S. te da je u mogućnosti brzo dogovoriti preprodaju droge kroz kontakt sa S. S obzirom na količinu droge brzo sklapanje dogovora o preprodaji droge ne bi bilo moguće bez strukture organiziranog kriminala koja je uključivala i podnositelja zahtjeva. Iako podnositelj zahtjeva nije imao vodeću ulogu u dogovorima o preprodaji, trebao je dobiti jednaki udio dobiti od transakcije kao i S.

43. Nadalje, Vlada je smatrala da su prikriveni istražitelji zapravo ostali bitno pasivni tijekom svoje intervencije te da bi se podnositelj zahtjeva uključio u preprodaju droge koju je vodio S. i bez njihove intervencije. Istina je da je dana 1. veljače 2008. u telefonskom razgovoru između podnositelja zahtjeva i P. podnositelj zahtjeva izjavio da više ne želi dogovarati nabavu droga. Ponovnim stupanjem u kontakt s podnositeljem zahtjeva dana 8. veljače 2008. prikriveni su istražitelji samo pasivno namjeravali utvrditi razloge zbog kojih se podnositelj zahtjeva povukao iz preprodaje droge. Međutim, razgovorom je postalo jasno da podnositelj zahtjeva nije bio voljan općenito odbiti krijumčarenje droge, nego da je samo namjeravao provjeriti vjerodostojnost prikrivenih istražitelja. Prikriveni su istražitelji potom prepustili podnositelju zahtjeva i S. da preuzmu inicijativu u dogovoru preprodaje droge.

44. Vlada je priznala da je Regionalni sud upotrijebio pojam „*verleiten*” da bi opisao aktivnosti prikrivenih istražitelja. Međutim, postalo je jasno iz konteksta da je upotrijebio taj pojam u smislu „ohrabriti”. On nije značio da je postojalo prekomjerno poticanje, navođenje ili nagovaranje u smislu sudske prakse Suda. Prikriveni istražitelji nisu nagovorili podnositelja zahtjeva na počinjenje kaznenih djela zlouporabe droga jer su čekali da podnositelj zahtjeva sam predloži preprodaju droge.

45. Vlada je nadalje naglasila da je sudjelovanje prikrivenih istražitelja naredio sud i da je bilo podložno stalnom sudskom nadzoru. Prvi sudski nalog od 18. listopada 2007. kojim je bila odobrena intervencija prikrivenih istražitelja u istrazi protiv S. i drugih zbog sumnji u krijumčarenje droge nije obuhvaćao podnositelja zahtjeva kojeg se u to vrijeme nije sumnjičilo za krijumčarenje droge. Međutim, sudskim nalogom od 7. veljače 2008. mjerama prikrivenih istražitelja obuhvaćen je i podnositelj zahtjeva nakon što je on pokazao interes za trgovinu cigaretama i drogom, te sudjelovanje u istoj.

(b) Ocjena Suda

(i) Mjerodavna načela

46. Sud ponavlja da je dopuštenost dokaza prvenstveno pitanje uređeno nacionalnim pravom i u pravilu je odgovornost nacionalnih sudova da procjene dokaze pred njima. Na Sudu je da utvrdi jesu li postupci kao cjelina, uključujući način na koji su prikupljeni dokazi, bili pravični (vidjeti, među ostalim izvorima prava, *Teixeira de Castro protiv Portugala*, 9. lipnja 1998., stavak 34., *Izješća o presudama i odlukama 1998-IV*; i *Ramanauskas protiv Litve* [VV], br. 74420/01, stavak 52, ECHR 2008).

47. Sudjelovanje prikrivenih istražitelja može se tolerirati pod uvjetom da je ono podložno jasnim ograničenjima i zaštitnim mehanizmima (vidjeti *Teixeira de Castro*, prethodno citirano, stavci 35. – 36.; i *Ramanauskas*, prethodno citirano, stavak 54.). Iako porast organiziranog kriminala nedvojbeno zahtijeva poduzimanje odgovarajućih mjera, pravo na pravično vršenje pravde ipak zauzima toliko važan položaj da se ne može žrtvovati zbog žurnosti (vidjeti *Teixeira de Castro*, prethodno citirano, stavak 36.). Javni interes u borbi protiv zločina ne može opravdati uporabu dokaza prikupljenih slijedom policijskog poticanja jer bi se time optuženoga izložilo riziku da od samog početka bude potpuno lišen pravičnog suđenja (vidjeti, *inter alia*, *Teixeira de Castro*, prethodno citirano, stavci 35. – 36.; *Edwards and Lewis protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 39647/98 i 40461/98, stavci 46. i 48., ECHR 2004-X; *Vanyan protiv Rusije*, br. 53203/99, stavak 46., 15. prosinca 2005.; *Khudobin protiv Rusije*, br. 59696/00, stavak 133., ECHR 2006-XII (izvaci); *Ramanauskas*, prethodno citirano, stavak 54.; i *Bannikova protiv Rusije*, br. 18757/06, stavak 34., 4. studenoga 2010.).

48. Kada se suoči s prigovorom policijskog poticanja ili klopke, Sud će pokušati utvrditi je li došlo to takvog poticanja ili klopke (materijalni test poticanja; vidjeti *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 37.). Policijsko poticanje javlja se kada se uključeni službenici ne ograniče na istragu kaznene radnje na bitno pasivan način, nego ostvaruju takav utjecaj na subjekta da ga potaknu na kazneno djelo koje inače ne bi počinio kako bi omogućili utvrđivanje kaznenog djela, odnosno prikupljanje dokaza i pokretanje kaznenog progona (vidjeti *Ramanauskas*, prethodno citirano, stavak 55. s dodatnim izvorima na koje se upućuje; i *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 37.; usporediti također *Pyrgiotakis protiv Grčke*, br. 15100/06, stavak 20., 21. veljače 2008.). Objašnjenje zabrane policijskog poticanja jest činjenica da je zadatak policije da spriječi i istražuje zločine, a ne da ih potiče.

49. Sud je razvio sljedeće kriterije za razlikovanje policijskog poticanja ili klopke kojima se krši članak 6. stavak 1. i uporabe zakonitih prikrivenih tehnika u kriminalističkim istragama.

50. Prilikom odlučivanja je li istraga bila „bitno pasivna“ Sud će ispitati razloge za prikrivene radnje i mjere tijela koja su ih provodila. Sud će se osloniti na to jesu li postojale objektivne sumnje da je podnositelj zahtjeva bio uključen u kriminalne radnje ili je li bio predisponiran za počinjenje kaznenog djela (vidjeti *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 38.).

51. U tom je kontekstu Sud utvrdio posebice da nacionalne vlasti nisu imale dobar razlog sumnjati osobu za prethodno sudjelovanje u krijumčarenju droge kada ona nije bila ranije kazneno evidentirana niti je protiv nje bila otvorena prethodna istraga niti su postojale naznake da bi bila predisponirana za sudjelovanje u preprodaji droge sve dok joj nije pristupila policija (vidjeti *Teixeira de Castro*, prethodno citirano, stavak 38.; potvrđeno u *Edwards i Lewis*, prethodno citirano, stavci 46. i 48.; *Khudobin*, prethodno citirano, stavak 129.; *Ramanauskas*, prethodno citirano, stavak 56.; i *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 39.; vidjeti također *Pyrgiotakis*, prethodno citirano, stavak 21.). Uz prethodno navedeno sljedeće se također može, ovisno o okolnostima pojedinog slučaja, smatrati naznakom postojanja prethodne kriminalne aktivnosti ili namjere: podnositelj zahtjeva je pokazao da je upoznat s trenutačnim cijenama droga i da može nabaviti drogu u kratkom roku (usporediti *Shannon protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 67537/01, ECHR 2004-IV) te da ostvaruje materijalnu dobit iz transakcije (vidjeti *Khudobin*, prethodno citirano, stavak 134.; i *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 42.).

52. Prilikom povlačenja crte između zakonitog ubacivanja prikrivenog istražitelja i poticanja na kazneno djelo Sud će nadalje razmotriti pitanje je li podnositelj zahtjeva bio pod pritiskom da počini kazneno djelo. U predmetima zlouporabe droga utvrdio je da se napuštanje pasivnog stava istražnih tijela odnosi na radnje kao što su iniciranje kontakta s podnositeljem zahtjeva, ponovno nuđenje unatoč inicijalnom odbijanju,

inzistiranje, podizanje cijene iznad prosjeka ili izazivanje suosjećanja podnositelja zahtjeva spominjanjem simptoma odvikavanja (vidjeti, među drugim predmetima, *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 47.; i *Veselov i drugi protiv Rusije*, br. 23200/10, 24009/07 i 556/10, stavak 92., 2. listopada 2012.).

53. Prilikom primjene prethodno navedenih kriterija Sud prepušta teret dokazivanja vlastima. Odgovornost je tužiteljstva da dokaže da nije postojalo poticanje pod uvjetom da navodi okrivljenika nisu potpuno neuvjerljivi. U praksi vlasti bi mogle biti spriječene u izvršavanju tog tereta zbog izostanka službenog odobrenja i nadzora prikrivenih radnji (vidjeti *Bannikova*, prethodno citirano, stavak 48.). Sud naglašava u tom kontekstu potrebu za jasnim i predvidljivim postupkom za odobravanje istražnih mjera kao i za njihov odgovarajući nadzor. Smatrao je sudski nadzor najprikladnijim sredstvom u slučajevima prikrivenih radnji (vidjeti *Bannikova*, prethodno citirano, stavci 49. – 50.; usporediti također *Edwards i Lewis*, prethodno citirano, stavci 46. i 48.).

(ii) *Primjena ovih načela na ovaj predmet*

54. Sud je pozvan da utvrdi je li podnositelj zahtjeva počinio kaznena djela zlouporabe droga za koja je osuđen kao rezultat policijskog poticanja u suprotnosti sa člankom 6. stavkom 1. (materijalni test poticanja). To bi bio slučaj kada se smatra da prikriveni policijski istražitelji nisu istraživali aktivnosti podnositelja zahtjeva na bitno pasivan način, nego su ostvarili takav utjecaj na njega da su ga potaknuli na počinjenje kaznenih djela zlouporabe droga koja inače ne bi počinio.

55. Uzimajući u obzir kriterije utvrđene sudskom praksom Suda za razlikovanje policijskog poticanja od zakonitih prikrivenih tehnika (vidjeti prethodne stavke 49. – 53.), Sud primjećuje da u vrijeme kada su u studenome 2007. godine podnositelju zahtjeva prvi puta pristupili prikriveni istražitelji nisu postojale objektivne sumnje da je on uključen u krijumčarenje droge. Nalogom Okružnog suda u Aachenu od 18. listopada 2007. odobrena je kriminalistička istraga uz sudjelovanje prikrivenih policijskih službenika samo protiv S. i pet drugih osoba, ne uključujući podnositelja zahtjeva. U to vrijeme nije pokrenuta kriminalistička istraga protiv podnositelja zahtjeva. Podnositelju zahtjeva, koji nije bio kazneno evidentiran, pristupili su prikriveni istražitelji ne zbog sumnje u sudjelovanje u krijumčarenju droge, nego zato što je bio dobar prijatelj osumnjičenika S. i stoga se je on bio smatrao dobrim sredstvom za uspostavljanje kontakta sa S.

56. U pogledu Vladine tvrdnje da je unatoč tome podnositelj zahtjeva bio predisponiran za počinjenje kaznenog djela jer je sam spomenuo mogućnost nabave droge, predložio količine za nabavu, sam naveo da je dio skupine zajedno sa S. te je mogao brzo dogovoriti preprodaju droga zahvaljujući kontaktu sa S., Sud primjećuje sljedeće. Mjerodavno vrijeme za

utvrđivanje jesu li postojale objektivne sumnje da je dotična osoba predisponirana za počinjenje kaznenog djela jest trenutak kada je toj osobi (po prvi put) pristupila policija (vidjeti prethodni stavak 51.). Kao što je prethodno utvrđeno, kada su prikriiveni istražitelji počeli stupati u kontakt i sastajati se s podnositeljem zahtjeva u studenome 2007. godine, istražne vlasti nisu smatrale da je podnositelj zahtjeva predisponiran za trgovinu drogom, što je jasno utvrđeno u presudi Regionalnog suda u Aachenu. Stoga je nevažno što se odobrenje Okružnog suda u Aachenu kojim je opseg istrage proširen i na podnositelja zahtjeva (vidjeti prethodni stavak 11.) temeljilo na pretpostavci o takvoj predisponiranosti, i to još više s obzirom na to da je podnositelj zahtjeva u tom trenutku već objasnio da ga ne zanima nijedan drugi posao osim restorana koji vodi (vidjeti prethodni stavak 10.). Prema podnositelju zahtjeva, s tim važnim podatkom tužiteljstvo nije čak upoznalo Okružni sud u Aachenu (vidjeti prethodni stavak 39.). U takvim okolnostima elementi koje je spomenula Vlada ne mogu poslužiti kao dokaz da je bilo razumno zaključiti da je podnositelj zahtjeva predisponiran za trgovinu drogom.

57. Sud će dalje razmotriti pitanje je li podnositelj zahtjeva bio izložen pritisku prikriivenih istražitelja da počini kaznena djela za koja je osuđen. U tom kontekstu primjećuje da je Regionalni sud, uzimajući u obzir izvješća koja su sastavili istražitelji u sklopu prikriivenih mjera i tvrdnje podnositelja zahtjeva, utvrdio da su istražitelji pazili da ne predlože konkretne nezakonite poslovne transakcije ili određene vrste ili količine droga prije nego što je druga strana, podnositelj zahtjeva ili S., učinila prvi korak. U tom je kontekstu važno, kao što je naglasila Vlada, da je podnositelj zahtjeva spomenuo mogućnost da se može dogovoriti prodaja droga od S., iako je to bilo u kontekstu koji su potpuno bili pripremili prikriiveni istražitelji i čiji je cilj bilo da im S. preproda drogu.

58. Međutim, Sud ne može ne primijetiti da je dana 1. veljače 2008. podnositelj zahtjeva, nakon što ga je nazvao prikriiveni istražitelj P., objasnio istome da ga više na zanima sudjelovanje u preprodaji droge. Unatoč tomu prikriiveni istražitelj P. ponovno je stupio u kontakt s podnositeljem zahtjeva dana 8. veljače 2008. i nagovorio ga da nastavi s dogovorom prodaje droge prikriivenim istražiteljima od S. Tim svojim postupanjem protiv podnositelja zahtjeva istražne su vlasti jasno napustile pasivan stav i uzrokovale da podnositelj zahtjeva počini kaznena djela. S obzirom na materijale kojima su raspolagale, vlasti su ponovno pristupile podnositelju zahtjeva kako bi omogućile realizaciju krijumčarenja droge i pokretanje kaznenog progona protiv podnositelja zahtjeva, u odnosu na kojega je dana 7. veljače 2008. izdan sudski nalog kojim je odobreno sudjelovanje prikriivenih istražitelja, te protiv S. s kojim su vlasti mogle komunicirati isključivo putem podnositelja zahtjeva.

59. U svjetlu prethodno navedenih razmatranja Sud zaključuje da je prikriivena mjera u pitanju nadišla puku pasivnu istragu postojanja

kriminalne radnje i dosegla policijsko poticanje kako je ono definirano u sudskoj praksi Suda po članka 6. stavka 1. Konvencije. Dokazi koji su prikupljeni policijskim poticanjem nadalje su upotrijebljeni u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva koji je uslijedio.

2. *Je li podnositelj zahtjeva izgubio svoj status žrtve*

(a) **Tvrđnje stranaka**

(i) *Podnositelj zahtjeva*

60. Podnositelj zahtjeva smatra da je njegova osuda u bitnome bila utemeljena na dokazima koji su prikupljeni uz pomoć klopke, zbog čega je njegovo suđenje bilo nepravično. Prema njegovom stajalištu nije bilo dovoljno što je Regionalni sud, sukladno dobro utvrđenoj sudskoj praksi Federalnog suda pravde (vidjeti prethodne stavke 26.–31.), umanjio njegovu kaznu zbog policijske klopke koja je bila u suprotnosti s Konvencijom. Upućujući, *inter alia*, na sudsku praksu Suda utvrđenu u predmetima *Teixeira de Castro* (prethodno citirano) i *Vanyan* (prethodno citirano), tvrdio je da je postupak protiv njega trebao biti obustavljen.

(ii) *Vlada*

61. Vlada tvrdi da suđenje protiv podnositelja zahtjeva nije bilo nepravično uslijed uporabe dokaza koje su prikupili prikriveni istražitelji. Regionalni je sud znatno umanjio kaznu podnositelja zahtjeva, unatoč činjenici da sud nije smatrao da je došlo do prekomjernog policijskog poticanja u smislu sudske prakse Suda, jer je postojao poticaj države putem njezinih prikrivenih istražitelja na počinjenje kaznenih djela. Nadalje, izvješća koja su sastavili prikriveni istražitelji korištena su u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva. Regionalni je sud ispitao navode o prekomjernom poticanju podnositelja zahtjeva koji je u tom pogledu bio omogućen u korištenju svojih prava na obranu.

(b) **Ocjena Suda**

(i) *Mjerodavna načela*

62. Sud ponavlja da prvenstveno nacionalne vlasti imaju odgovornost osiguranja naknade štete za povrede Konvencije (vidjeti, *inter alia*, *Siliadin protiv Francuske*, br. 73316/01, stavak 61., ECHR 2005-VII, i *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, stavak 179., ECHR 2006-V). Odluka ili mjera koja je povoljna za podnositelja zahtjeva u načelu nije dovoljna da bi ga lišila statusa „žrtve” u smislu članka 34. Konvencije, osim ako su nacionalne vlasti priznale, izričito ili u biti, povredu Konvencije i zatim dodijelile naknadu štete za nju (vidjeti, *inter alia*, *Eckle protiv Njemačke*, 15. srpnja 1982., stavak 66., Serija A br. 51; *Dalban protiv*

Rumunjske [VV], br. 28114/95, stavak 44., ECHR 1999-VI; *Scordino* (*br. 1*), prethodno citirano, stavak 180.; i *Gäfgen protiv Njemačke* [VV], br. 22978/05, stavak 115., ECHR 2010).

63. Sud je općenito smatrao da naknada štete koja je prikladna i dostatna da bi ispravila povredu konvencijskog prava na nacionalnoj razini ovisi o svim okolnostima predmeta, pri čemu se osobito uzima u obzir priroda povrede Konvencije koja je u pitanju (vidjeti *Gäfgen*, prethodno citirano, stavak 116.; usporediti također *Scordino* (*br. 1*), prethodno citirano, stavak 186.).

64. Sud u svojoj dobro utvrđenoj sudskoj praksi za slučajeve policijskog poticanja kojima se krši članak 6. stavak 1. ponavlja da javni interes u borbi protiv teških zločina kao što je krijumčarenje droge ne može opravdati uporabu dokaza prikupljenih uslijed policijskog poticanja (vidjeti prethodno citiranu sudsku praksu u stavku 47.). Da bi suđenje bilo pravično u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije, svi dokazi prikupljeni uslijed policijskog poticanja moraju se izdvojiti ili se mora primijeniti postupak sa sličnim posljedicama (vidjeti *Lagutin i drugi protiv Rusije*, br. 6228/09, 19123/09, 19678/07, 52340/08 i 7451/09, stavak 117., 24. travnja 2014. s dodatnim izvorima na koje se upućuje).

(ii) *Primjena ovih načela na ovaj predmet*

65. Pri utvrđivanju jesu li domaći sudovi priznali, izričito ili u biti, povredu članka 6. stavka 1. Sud primjećuje da je u svojoj presudi kojom se osuđuje podnositelj zahtjeva za krijumčarenje droge Regionalni sud u Aachenu, detaljno utvrdivši činjenice koje su dovele do prikrivene mjere, utvrdio da je državno tijelo podnositelja zahtjeva potaknulo (*verleitet*), no ne i nagovorilo (*angestiftet*) na počinjenje kaznenih djela. Regionalni je sud u bitnome temeljio svoj zaključak na istim činjenicama na kojima je Sud temeljio svoj zaključak da prikrivena mjera u pitanju predstavlja policijsko poticanje kako je definirano u sudskoj praksi Suda po članku 6. stavka 1. Konvencije. Regionalni je sud posebice istaknuo nepostojanje sumnje u sudjelovanje u krijumčarenju droge protiv podnositelja zahtjeva prije prikrivene mjere povezane s njime i činjenicu da su vlasti, unatoč svom inače opreznom pristupu, ponovno stupile u kontakt s podnositeljem zahtjeva i raspršili njegove sumnje i strah nakon što je on odbio bilo kakvo sudjelovanje u poslovima povezanim s drogom (vidjeti prethodne stavke 16. – 18.).

66. Međutim, Sud primjećuje da je Vlada tvrdila da Regionalni sud nije tim utvrđenjima imao namjeru priznati da je došlo do prekomjernog policijskog poticanja u smislu sudske prakse Suda. Sud primjećuje da Regionalni sud nije izričito uputio niti na članak 6. stavak 1. Konvencije niti na odgovarajuća prava iz Ustava niti na dobro utvrđenu sudsku praksu Federalnog suda pravde u vezi s prekomjernim policijskim poticanjem (vidjeti prethodne stavke 26. – 31.) s kojom je, čini se, obrazloženo

Regionalnog suda sukladno. Unatoč tomu, smatra da može ostaviti otvorenim pitanje može li se smatrati da je Regionalni sud svojim prethodno navedenim zaključcima priznao u biti povredu članka 6. stavka 1. s obzirom na sljedeće.

67. Čak i pod pretpostavkom da je Regionalni sud priznao povredu članka 6. stavka 1. Konvencije, Sud mora nadalje utvrditi je li taj sud dodijelio dostatnu naknadu štete zbog povrede Konvencije. Primjećuje da je Regionalni sud izričito naveo da je osobito važna okolnost kod ublažavanja kazne ta što je podnositelja zahtjeva na počinjenje kaznenih djela bilo potaknulo državno tijelo.

68. Prilikom utvrđivanja može li se smatrati da se značajnim ublažavanjem kazne osigurala dostatna zadovoljština za povredu članka 6. stavka 1. Sud konstatira sljedeće. Prema dobro utvrđenoj sudskoj praksi Suda člankom 6. stavkom 1. Konvencije nije dopuštena uporaba dokaza prikupljenih uslijed policijskog poticanja. Da bi suđenje bilo pravično u smislu te odredbe, svi dokazi prikupljeni uslijed policijskog poticanja moraju se izdvojiti ili se mora primijeniti postupak sa sličnim posljedicama (vidjeti prethodne stavke 47. i 64.). S obzirom na tu sudsku praksu mora se zaključiti da se svaka mjera kojom se takvi dokazi ne izdvajaju na suđenju ili dovode do slične posljedice također mora smatrati nedostatnom za prikladnu naknadu štete za povredu članka 6. stavka 1.

69. Sud napominje da su u ovom predmetu dokazi prikupljeni uslijed policijskog poticanja bili upotrijebljeni na suđenju podnositelja zahtjeva, a njegova se osuda temeljila na tom materijalu. Nadalje, između ostalog s obzirom na značaj tog materijala u dokazivanju krivnje podnositelja zahtjeva, Sud nije uvjeren da se čak i značajno ublažavanje kazne podnositelja zahtjeva može smatrati postupkom sa sličnim posljedicama kao i izdvajanje spornih dokaza. Slijedi da podnositelju zahtjeva nije dodijeljena dostatna naknada štete za povredu članka 6. stavka 1.

70. Sud dodaje da, iako se čini prihvatljivim da je kazna podnositelja zahtjeva za krijumčarenje droge bila znatno ublažena zbog policijskog poticanja, točno smanjenje kazne nije određeno u presudi i stoga nije jasno mjerljivo.

71. S obzirom na prethodno navedeno, podnositelj zahtjeva može i dalje tvrditi da je žrtva povrede članka 6. stavka 1.

3. Zaključak

72. Prema tome, došlo je do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

73. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

74. Podnositelj zahtjeva je tražio iznos od 85.525,67 eura (EUR) na ime naknade materijalne štete. Taj se iznos sastoji od 68.799,99 eura (EUR) (2.000,00 eura po mjesecu) na ime izgubljene dobiti zbog zatvaranja njegova restorana u rujnu 2008. godine do kojeg je došlo zbog njegova pritvaranja, do 12. srpnja 2011. kada je bio pušten. Nadalje je potraživao iznos od 2.090,70 eura (EUR) po mjesecu i osobi za troškove nastale zapošljavanjem dvaju zamjenskih kuhara u njegovu restoranu između svibnja i kolovoza 2008. godine. Upućuje na preslike dokumenata priložene ovom zahtjevu (izračun dobiti njegova restorana između siječnja i srpnja 2008. godine koji je izradio porezni savjetnik te nekoliko obrazaca s obračunom plaće dvaju zaposlenika iz predmetnog razdoblja) kako bi potkrijepio svoje tvrdnje.

75. Podnositelj zahtjeva je nadalje tražio iznos od 11.749,99 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete. Taj se iznos sastoji od 8.249,99 eura (EUR) na ime naknade za zadržavanje u istražnom zatvoru i pritvor u trajanju od 3,3 godine (svoj je izračun objasnio pozivanjem na neodređenu sudsku praksu) i najmanje 3.500,00 eura (EUR) na ime naknade za duljinu postupka.

76. Vlada smatra da, čak i ako je došlo do povrede Konvencije, podnositelj zahtjeva nije dovoljno potkrijepio svoje tvrdnje za naknadu materijalne štete. Iako je prosječni operativni prihod njegova restorana bio otprilike 2.000,00 eura (EUR) mjesečno prije njegova pritvora, bilo je nejasno bi li podnositelj zahtjeva nastavio voditi svoj restoran i zarađivati taj iznos u razdoblju tijekom kojeg je bio pritvoren. Štoviše, bilo je nejasno iz obrazaca za obračun plaće koje je podnio podnositelj zahtjeva je li zapošljavanje dviju osoba tamo spomenutih imalo ikakvu vezu s pritvorom podnositelja zahtjeva od svibnja 2008. godine.

77. U pogledu naknade koju je podnositelj zahtjeva očigledno potraživao za nematerijalnu štetu Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije uspio dokazati da ne bi bio osuđen bez intervencije prikrivenih istražitelja.

78. Ispitujući potraživanje podnositelja zahtjeva na ime materijalne štete, Sud naglašava da je dodjela naknade štete u ovom predmetu povezana s načinom na koji je vođen postupak. Veza između tog načina i točnih iznosa potraživane materijalne štete pitanja su koja se moraju ocijeniti u domaćem postupku. U slučaju da je bio oslobođen optužbe podnositelj zahtjeva mogao bi potraživati naknadu štete koju je pretrpio na ime svoje optužbe, a domaći bi sudovi tada bili u najboljem položaju da riješe taj zahtjev

(usporediti također, *mutatis mutandis*, *Veselov i drugi*, prethodno citirano, stavci 135. – 136.).

79. Sud nadalje smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno morao osjećati uznemirenost zbog činjenice da nije imao pravično suđenje u vezi s optužbom za zlouporabu droga na čije ga je počinjenje potaknula policija. Sud smatra da utvrđivanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije samo po sebi ne predstavlja dovoljnu pravičnu naknadu nematerijalne štete koju je pretrpio podnositelj zahtjeva. Procjenjujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 8.000,00 eura (EUR) u tom pogledu, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati na navedeni iznos. Potraživanje naknade za duljinu postupka mora se odbiti jer je prigovor podnositelja zahtjeva u tom pogledu proglašen nedopuštenim (vidjeti prethodni stavak 4.).

B. Troškovi i izdatci

80. Podnositelj zahtjeva također je tražio iznos od 10.685,03 eura (EUR) uz porez na dodanu vrijednost za troškove i izdatke nastale u postupku pred domaćim sudovima. Taj iznos uključuje iznos od 4.201,68 eura (EUR) neto za troškove odvjetnika u postupku pred Regionalnim sudom, iznos od 5.000,00 eura (EUR) neto za troškove odvjetnika u postupku pred Federalnim sudom pravde i iznos od 1.483,35 eura (EUR) neto za troškove odvjetnika u postupku pred Federalnim ustavnim sudom. Podnositelj zahtjeva podnio je preslike računa koje mu je izdao odvjetnik za dva posljednje navedena iznosa.

81. Podnošenjem dokumenata kao dokaza, podnositelj zahtjeva potraživao je još i iznos od 2.654,72 eura (EUR) uz porez na dodanu vrijednost za troškove odvjetnika nastale u postupku pred Sudom.

82. Vlada smatra da podnositelj zahtjeva nije dovoljno potkrijepio ni svoje troškove ni izdatke. Nije bilo jasno iz podnesenih računa naslovljene na „kazneni predmet” podnositelja zahtjeva odnose li se na predmetni postupak te koje su usluge plaćene i po kojoj osnovi.

83. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je njihova količina razumna. Uzevši u obzir dokumente koje posjeduje i prethodne kriterije, u ovom predmetu Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 8.500,00 eura (EUR), koji pokriva troškove i izdatke na svim instancijama, uz sve poreze koji bi se mogli obračunati podnositelju zahtjeva.

C. Zatezna kamata

84. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* zahtjev dopuštenim u mjeri u kojoj se odnosi na prigovor podnositelja zahtjeva o nepravичnosti kaznenog postupka protiv njega;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose:
 - (i) 8.000,00 eura (EUR) (osam tisuća eura) na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati;
 - (iii) 8.500,00 eura (EUR) (osam tisuća pet stotina eura) na ime naknade troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati podnositelju zahtjeva;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno navedene iznose plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 23. listopada 2014. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Claudia Westerdiek
Tajnica

Mark Villiger
Predsjednica

© Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana.